

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členov JUDr. Ľuboša Szigetihó a JUDr. Eleny Berthotyovej v právnej veci navrhovateľa: **L. F.**, bytom Ž., proti odporcovi: **O. P. Ú. v N. Z.**, za účasti **S. V. P.**, o preskúmanie rozhodnutia odporcu č. OPÚ-156-07/8835/AF zo dňa 16. mája 2007, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23 Sp 29/2007-11 zo dňa 12. septembra 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23 Sp 29/2007-11 zo dňa 12. septembra 2007 **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu č. OPÚ-156-07/8835/AF zo dňa 16. mája 2007, ktorým odporca určil, že nárok navrhovateľa na navrátenie vlastníckeho práva k pozemku vedeného na PK vl. č. X parc. č. X roľa v časti evidovanej podľa KN parc. č. X vo výmere 3568m² kat. územie N. Z. nespĺňa podmienky požadované v § 3 zákona č. 503/2003 Z.z. a preto vlastnícke právo navrhovateľovi k tejto nehnuteľnosti sa nenavracia. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom odporcu, že v súdenom prípade ani jeden z dôvodov taxatívne uvedených v § 3 ods. 1 pod písm. a) až t) zákona č. 503/2007 Z.z. na navrátenie vlastníctva navrhovateľovi naplnený nie je. Krajský súd bol toho názoru, že navrhovateľ nepredložil žiadne podklady o tom, že tento pozemok bol zoštátnený, vyvlastnený, alebo že by bol predaný, okrem toho podľa evidencie táto nehnuteľnosť má byť naďalej v jeho vlastníctve. Preto z dokazovania mal súd za preukázané, že odporca postupoval v súlade so zákonom, keď uplatnenému nároku

navrhovateľa nevyhovel. O náhrade trov konania súd rozhodol v súlade s § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že náhradu trov procesne úspešnému odporcovi nepriznal.

Včas podaným odvolaním rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ. Rozsudok považuje za nesprávny, pretože neboli akceptované jeho tvrdenia o tom, že vlastníctvo k predmetnému pozemku prešlo na štát na základe Ústavy č. 100/1960 Zb. a tzv. zákona o vodách, keďže pozemok bol administratívne začlenený do parc. č. X, s názvom ostatné plochy tvorí koryto vodného toku. Všetky požadované a pre rozhodnutie potrebné podklady odporcovi doložil. Podľa jeho názoru odporca mal postupovať v súlade s § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. a namiesto predmetného pozemku, ktorý tvorí koryto rieky, mal priznať mu náhradný pozemok v rovnakej výmere, druhu a bonite. V podstate žiadal zrušiť napadnutý rozsudok tak, aby jeho uplatnenému nároku bolo vyhovené.

Odporca sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) na nariadenom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny, preto ho podľa § 250ja ods. 4 posledná veta v spojitosti s § 250l ods. 2 O.s.p. a § 219 O.s.p. potvrdil.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov

Podľa § 250i ods. 3 v spojitosti s § 250l ods. 2 O.s.p. pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Odvolací súd zastáva názor, že prvostupňový súd v konaní a rozhodovaní o návrhu navrhovateľa postupoval v intenciách vyššie citovaných zákonných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Z pripojeného administratívneho spisu odvolací súd zistil nasledovné skutočnosti:

Navrhovateľ v zákonnej lehote (zákon č. 503/2003 Z.z.) doručil na O. P. Ú. v N. Z. podanie na uplatnenie si nároku na navrátenie vlastníctva k pozemku Pk. vl. X kat. územia N. Z. parc. č. X v časti identi-fikovanej ako parc. č. X vo výmere 3568m² vo vlastníckom podiele jednej štvrtiny k celku vo vlastníctve štátu. Svoj nárok odôvodnil tým, že predmetný pozemok prešiel do vlastníctva štátu v súlade s Ústavou č. 100/1960 Zb. a zákonom č. 138/1973 Zb. o vodách, keďže tieto pozemky sa nachádzajú v korytách vodného toku. Má preto nárok na pridelenie náhradných pozemkov v súlade s § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. Podľa pripojeného záznamu v pk. vl. č. X kat. územia N. Z. pozemok je vedený pod parc. č. X vo výmere v prepočte 14 148m² vo vlastníctve O. H.

v celosti na základe dedenia v dedičskom konaní vedenom pred ŠN v N. Z. spis. značka D 497/56, so zaknihovaným vecným právom pred kúpy pozemku v prospech okrem iných aj navrhovateľa. Žiadaná časť pozemku bola identifikovaná Správou katastra N. Z. podľa stavu údajov registra C KN ako parc. č. X ostatná plocha v užívaní SR – S. V. podnik, hoci na LV č. X táto parcela je vyznačená podľa stavu E KN ako parc. č. X ostatné plochy vo výmere 3636m² a X vodná plocha vo výmere 527m² vo vlastníctve navrhovateľa v jednej štvrtine a G. H. v troch štvrtinách. Podľa správy Okresného Ú. v N. Z. katastrálneho odboru zo dňa 14.11.2000 a 12.12.2000 pôvodný pozemok evidovaný na LV č. X parc. č. X kat. územia bol do operátu KN – register E-KN zapísaný na základe notárskej zápisnice N 361/92, NZ 362/92 dohody o vyrovnaní dedičských podielov, na základe ktorej sa stal navrhovateľ spoluvlastníkom predmetného pozemku. Pôvodná parcela č. X je rozčlenená do parciel C-KN (súčasný stav) na parc. č. X, X a X, pričom tieto údaje sú podľa § 70 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. záväznými údajmi operátu KN. Podľa správ S. V. podniku š. p. zo dňa 14.05.1999 a 16.11.2001 časť parcely X tvorí vodný tok, ktorý podľa Ústavy a podľa zákona č. 138/1973 Zb. o vodách nie je možné vydať. Časť pozemkov parc. č. X, X, X, X kat. územia N. Z. tvorili koryto tokov N. a C. už pred účinnosťou zákona č. 138/1973 Zb. Ide o korytá prírodných neupravených tokov, ktoré sú majetkom štátu ex lege. Rozhodnutím odporcu č. OPÚ – 156 – 07/8835/AF zo dňa 16.05.2005 uplatnenému nároku navrhovateľa nebolo vyhovené z dôvodov citovaných v odseku prvom odôvodnenia tohto rozsudku.

Podľa článku 10 ods. 1 Ústavy ČSSR č. 100/1960 Zb. nerastné bohatstvo, základné zdroje energie, základný lesný pôdny fond, prírodné zásoby podzemných vôd, **vodné toky** a prírodné liečivé zdroje sú v **štátnom vlastníctve**. Podrobnosti ustanoví zákon Federálneho zhromaždenia.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, vodné toky sú vody trvalo tečúce po zemskom povrchu medzi brehmi buď v prirodzenom (prípadne upravenom) koryte, ako bystrinky, potoky, rieky, alebo v umelom koryte, ako prieply, vodné kanále, nádrže a pod., alebo vody nachádzajúce sa v slepých ramenách vodných tokov, **včítane ich koryt**.

V zmysle vyššie citovaného je potrebné potvrdiť, že pozemky tvoriace koryto rieky prešli zo zákona do vlastníctva štátu. Aj podľa právnej teórie pozemky tvoriace koryto riek (riečište) mohli byť do 01.04.1975 v súkromnom vlastníctve. Vlastníctvo riečišťa dotiaľ, dokiaľ je pod vodou, bolo viac len spočívajúcim (virtuálnym) právom, pretože vykonávanie vlastníckeho práva bolo obmedzené zákonnými ustanoveniami vodného zákona (zák. čl. XXIII:1885 a pozmeňujúci zák. čl. XVIII:1913). Vody, na ktoré sa nevzťahuje banský zákon a predpisy o prírodných liečivých zdrojoch a zdrojoch prirodzene sa vyskytujúcich stolových a minerálnych vôd, (povrchové a podzemné vody) nie sú súčasťou pozemku. Práva k nim upravovala ústava a nadväzne zákon č. 138/1973 Zb. o vodách. Zaradením § 31 ods. 1 do vodného zákona do pojmu vodných tokov boli zahrnuté aj ich korytá, či už prirodzené, upravené alebo umelé (vodné kanále, nádrže a pod.). Vlastnícky to znamenalo ku dňu účinnosti vodného zákona (01.04.1975) **poštátnenie** týchto pozemkov, pričom za pozemky tvoriace prirodzené toky nepatrila náhrada a v ostatných prípadoch patrila

náhrada obdobne podľa predpisov o vyvlastnení. Definícia vodného toku v uvedenom vodnom zákone vytvorila ako predmet vodného toku:

1. vodný prúd ako veci nespôsobilej k vlastníctvu (ide o vodný živel, ktorý nie je možné dostatočne ovládnuť a preto podľa klasických predstáv nie je vylúčený z vecí in commercio obdobne ako i iné veci obdobnej povahy ako napr. ovzdušie),
2. pozemok (koryto), po ktorom tento vodný prúd odteká a ktorý je vlastnícky spôsobilý (pozri Fajnor. V., Záturecký. A.: Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, Gaisbacher. J., Peceň. P. a kol.: Základy pozemkového práva Komentár, Krecht. J.: K reštitúcii vodných tokov a vodohospodárskych diel).

Pokiaľ sa pripustí, že žiadaný pozemok tvorí koryto vodného toku (tak ako aj účastníci konania zhodne tvrdia), tak tento prešiel do vlastníctva štátu najneskôr k 01.04.1975 poštátnením z pôvodného vlastníka G. H.. Týmto G. H. stratil aj dispozičné právo k predmetnému pozemku, a preto nemohol platne v roku 1992 v rámci dohody o vyporiadaní sa z dedičských podielov previesť podiel jednej štvrtiny z celku z pozemku na navrhovateľa. Pozemok bol vo vlastníctve štátu a v zmysle platných predpisov na území Slovenskej republiky takéto pozemky naďalej sú výlučným vlastníctvom štátu (viď. čl. 4 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Z.z. a § 43 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách). Vlastníctvo k tomuto pozemku nemohol získať navrhovateľ ani vydržaním a to nielen z dôvodu, že nebola naplnená podmienka dobromyseľnej držby ale aj z dôvodu, že tomu bráni zákonná podmienka uvedená v § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Týmto sa spochybňuje aj právne postavenie navrhovateľa ako oprávnenej osoby podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z., keďže nebol vlastníkom pozemku, ktorý prešiel do vlastníctva štátu k 01.04.1975.

Oprávneným osobám sa má navrátiť vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v prípadoch uvedených v § 3 ods. 1 písm. a) až t) zákona č. 503/2003 Z. z. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom odporcu a krajského súdu, že dôvod, pre ktorý si uplatnil nárok na navrátenie vlastníctva k pozemku navrhovateľ zákon neobsahuje. Keďže tieto dôvody na navrátenie vlastníctva sú v zákone taxatívne vypočítané, je neprípustné ich rozšírenie o iné dôvody. Pokiaľ teda sa vlastníctvo k pozemku podľa režimu uvedeného v § 3 zákona č. 503/2003 Z. z. k pozemku nenavracia, nemôže nastúpiť prípad tzv. náhradného riešenia uvedeného v § 6 zákona č. 503/2003 Z. z., ako to uplatňuje vo svojich žiadostiach navrhovateľ. Napokon je možné súhlasiť aj s názorom odporcu, že navrhovateľ nepreukázal skutočnosti podľa § 3 zákona (napr. vyvlastnenie bez vyplatenia náhrady, prevzatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu) hoci k úspešnému uplatneniu takéhoto nároku to § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. vyžaduje.

Odporca v rámci správnej úvahy vyhodnotil všetky dôkazy, ktoré mal k dispozícii, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Prvostupňový súd ani odvolací súd nemal podklady, ktoré by spochybnili alebo vyvrátili ich pravdivosť. Odporca i prvostupňový súd z vykonaných dôkazov vyvodili správny právny záver, preto odvolací súd stotožňujúc sa s týmto záverom dospel k záveru, že rozhodnutie a postup odporcu bol v súlade so zákonom.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (navrhovateľ nebol v konaní úspešný a odporca v zmysle zákona nemá nárok n náhradu trov konania).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 10. januára 2008

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová